

BOEK AANKONDIGINGEN.

■ LUDOLPH FISCHER, *Die Schleimhäute bei der vasoneurotischen Diathese*. Uitg. FERDINAND ENKE, Stuttgart. 1931. Prijs 10 Mark.

Een studie over den bouw van de bloedcapillairen van de slijmvliezen der lippen, van de tong, het gehemelte, het wangslimvlies, de conjunctiva en het rectum, zooals deze zich bij den levenden mensch voordoen.

Voor de bezichtiging van het gehemelte is een bijzonder microscoopje met opvallend licht gebouwd, voor de bezichtiging van het slijmvlies van den endeldarm is een daarvoor vervaardigde microrectoscoop gebruikt. Het werk is rijkelijk van afbeeldingen voorzien. Uit de studie van O. MÜLLER is reeds vroeger gebleken, dat er lieden zijn met een vasoneurotische diathese. Dit zijn menschen met een stoornis in het evenwicht van het vegetatieve zenuwstelsel, een stoornis, die zich in het geheele psycho-physische gebeuren van het organisme afspeelt. Dezen hebben een groote neiging tot het krijgen van een sterk gemarmerde huid, acrocyanose, en fijne venectasieën van de huid om het middel. Zij klagen nogal vaak over koude, over vochtige handen, over duizelingen en kunnen verder over allerlei klagen, zonder dat het den onderzoeker gelukt eenige afwijking te vinden. Onderzoekt men de haarvaten van de huid, dan blijken deze veranderingen van het normale beloop te hebben. In zekeren zin vormen deze lieden een overgang van lijders aan zuiver functioneele tot lijders aan organische afwijkingen. Lieden met de ziekte van REYNAUD, met maagzweeren, met hypertonie, asthma behooren daartoe. Nu FISCHER analoge afwijkingen aan de capillairen der genoemde slijmvliezen vond evenals O. MÜLLER aan die der huid, acht deze het feit van het bestaan eener werkelijke vasoneurotische diathese bewezen.

Het boekje bevat een menigte afbeeldingen van microphotographieën en aquarellen. Het lijkt referent, dat de overgang van wat men in normale gevallen ziet, tot dat wat de pathologie laat zien, wel heel geleidelijk is en dat nog heel wat studie over dit onderwerp noodig zal zijn, aler de genoemde feiten objectief bruikbaar worden; desalniettemin is het geheel de moeite van het nawerken overwaard. Ten slotte zullen de resultaten slechts in handen van hen, die daarvan veel ervaring zullen hebben verkregen, waarde hebben.

L. POLAK DANIELS.

A. G. M. VERBEEK, *Over den diabète bronzé*. Proefschrift. Utrecht, 1931. Uitg. KEMINK & Zoon, Utrecht.

VERBEEK heeft zijn voornaamste eigen gegevens ontleend aan een tweetal patiënten, die clinisch waargenomen werden en bij wie obductie verricht kon worden. De schrijver ging, naar aanleiding van de opvatting van MALLORY, het kopergehalte van de lever na en komt tot de gevolgtrekking, dat koper niet als oorzaak van de haemochromatosis moet worden beschouwd. Verder trachtte hij bij zijn patiënten een ijzerbalans op te maken en verrichtte o.a. een nauwkeurig onderzoek van het ijzergehalte van de lever en van

andere organen. Hij vond bij den diabète bronzé, in tegenstelling met hetgeen hij in cirrhotische levers aantrof, een zeer hoog ijzergehalte van de lever. IJzer- en kopergehalte gingen niet parallel.

VERBEEK neemt aan, dat de haemochromatose een zeer specifieke ziekte is van de organen, welke de ijzerstofwisseling regelen.

Het is jammer, dat de schrijver zijn stof niet op een andere wijze geordend heeft. De vorm, waarin hij thans de gegevens van klinische observatie, (obductie, geschiedenis, symptomatologie, nabeschouwing, auto-agglutinatie, samenvatting en naschrift) gegoten heeft, is ietwat verwarrend en moeilijk te lezen.

De verdienste van een proefschrift als het hier besprokene ligt m.i. daarin, dat het zeer veel wetenswaardigs over een zeldzame ziekte in beknopten vorm vereenigd heeft en daarom gewaardeerd zal worden door een ieder, die in korten tijd over het niet zoo eenvoudige vraagstuk van den diabète bronzé wil worden ingelicht.

JAC. J. DE JONG.

E. C. CRACIUN, *La culture des tissus en biologie expérimentale*. Préface du Prof. G. ROUSSY. Uitg. MASSON en Cie. Paris. 1931. Prijs: 55 frs.

Het boek van GRACIUN is in het Fransch, wat dat van FISCHER in het Duitsch is: een knap overzicht van wat met de weefselcultuur is te bereiken, voorafgegaan door een nauwkeurige techniekbeschrijving. Met uitgebreide literatuurkennis wordt op een dergelijke wijze als door FISCHER eerst de morphologie van de weefselcellen en hun groeiwetten besproken, en vervolgens weergegeven al wat op experimenteel gebied de weefselcultures hebben bijgedragen tot onze kennis van physiologie (stofwisseling, ionenwerking, straleninvloed), pathologische anatomie (celdegeneratie, ontsteking, wondgenezing) en bacteriologie en immuniteit. Ook de kweek van plantaardige cellen krijgt een beurt. Een laatste hoofdstuk behandelt uitsluitend het gezwelvraagstuk. De zeer omvangrijke stof is helder en — wat een zeer voornaam punt is — op zeer overzichtelijke wijze uiteengezet. Het literatuuroverzicht aan het eind schijnt volledig. De wat zakelijker behandeling is eensdeels een voordeel boven het boek van FISCHER. Daartegenover mist het het persoonlijke kenmerk, dat aan het boek van FISCHER een zoo buitengemeene bekoring geeft, en dat in dit laatste ons voortdurend in contact houdt met de inspireerende genialiteit van den schrijver.

In één opzicht wordt een wensch evenmin door CRACIUN, als door FISCHER vervuld. In beide boeken blijft de techniekbeschrijving tot algemeene aanwijzingen beperkt, en missen wij gedetailleerde aanwijzingen voor het kweken der verschillende weefsels in het bijzonder.

G. C. HERINGA.

P. LAZARUS, *Handbuch der gesamten Strahlenheilkunde*, 6de aflevering. Verlag von J. F. BERGMANN, München 1931. Prijs: M. 45.—.

Met het verschijnen van dit gedeelte is het *Handbuch der gesamten Strahlenheilkunde* gereed gekomen en hebben we daarmee een